

VERIFICĂ ÎNAINTE SĂ DISTRIBUI

*Nu te pierde în vârtoarea
de informații și de emoții*

Unde ești acum?

Trăim într-o lume digitală copleșitoare, conectați la tot felul de informații, opinii și percepții despre realitate.

Când suntem prinși în această agitație globală, găsirea, filtrarea și combaterea știrilor false nu este o sarcină ușoară. Și nu pentru că nu suntem suficient de buni, ci pentru că suntem doar oameni. Mai mult, pentru că este foarte dificil să facem diferențe clare între știrile false, voit înșelătoare, și cele pe care le distribuim cu bună credință și cu cele mai bune intenții.

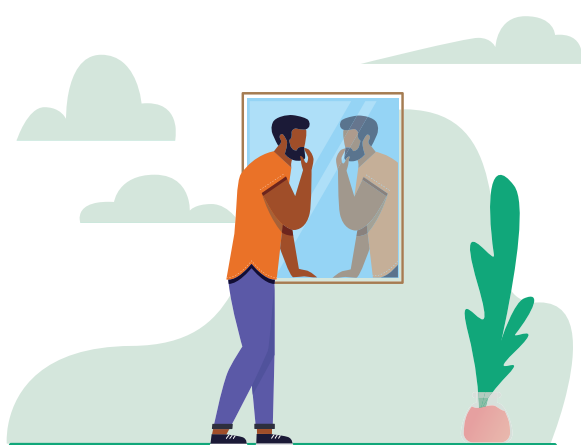
Oamenii și entitățile implicați în propagandă sunt foarte conștienți de aceste limitări și folosesc știri false ca mijloc de a denatura realitatea în funcție de interesele lor. Cu cât sunt mai denaturate percepțiile noastre despre realitate, cu atât cresc șansele de a dezvolta puncte de vedere, atitudini și comportamente extremiste.

- ! Vă provocăm să reduceți puțin viteza și să vă verificați propria vulnerabilitate în fața știrilor false și a propagandei.

Verificarea fiecărei știri, înainte de a o distribui, este extrem de importantă, dar verificarea propriei stări emoționale și a comportamentului sunt cruciale.

**Suntem
doar
oameni.**

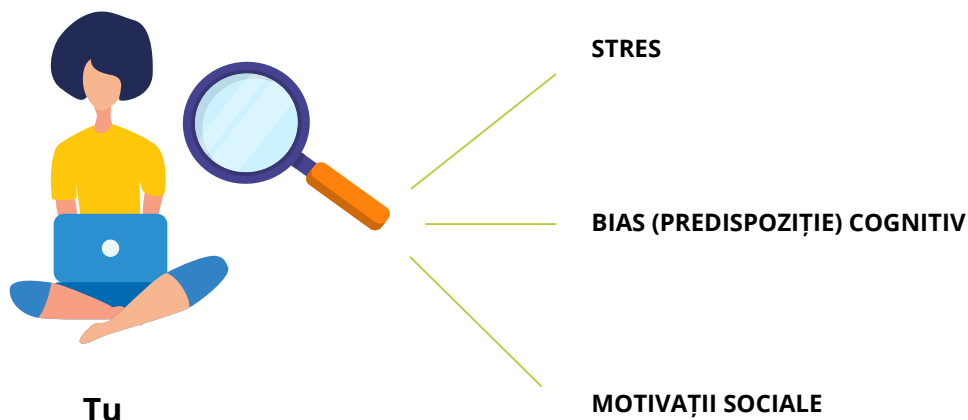
1. Verifică-ți starea emoțională

2. Verifică știrea

Verifică-ți starea emoțională înainte de a verifica știrea

Suntem ființe sensibile care încercăm să facem față stresului, dar suntem definiți și de propriile preconcepții și de motivația de a fi acceptați de societate. Însă încercarea de a menține un echilibru între toți acești factori ar putea genera conflict și disconfort atât pentru noi înșine, cât și pentru cei apropiați.

Dacă ne auto-educăm să evaluăm periodic echilibrul dintre cei trei factori, avem șansa de a ne îmbunătăți procesele de luare a deciziilor și de a privi în perspectivă și cu claritate anumite conținuturi.

CITIȚI URMĂTOARELE SCENARII ȘI AFIRMAȚII ȘI ÎNCERCAȚI SĂ VĂ MĂSURAȚI NIVELUL DE STRES. NICIO PRESIUNE!

Sunt într-o stare bună, sunt bine odihnit(ă), tocmai am făcut niște progrese în viața mea personală și în cea profesională.

Nivel de stres - risc scăzut

Felicitări! Cel mai probabil, procesele tale cognitive și de luare a deciziilor sunt pe deplin funcționale.

Fă o scurtă pauză pentru a verifica dacă starea de optimism nu te face mai indulgent atunci când evaluezi calitatea și seriozitatea surselor și argumentelor pe care le descoperi în știri.

Nivel de stres - risc moderat

Desigur, ești bun(ă) în munca ta și te-ai obișnuit să faci multe lucruri în paralel. Însă ai cu adevărat timpul și atenția necesare pentru a verifica îndeaproape și amănunțit nuanțele și contextul știrilor pe care le întâlnești?

Când atenția e limitată, am putea sări cu ușurință câteva ingrediente cheie în elaborarea unei narațiuni sau a unei știri false: data publicării, identitatea autorului sau credibilitatea surselor.

Sunt destul de ocupat zilele astea, cu o mulțime de sarcini pe listă. Dar mă pricep să fac mai multe lucruri de-odată. Nu vă faceți griji pentru mine.

Sunt atât de ocupată acum și totul este atât de haotic în viața mea, încât nu am timp nici să citesc acest frumos ghid.

Nivel de stres - risc ridicat

Cel mai probabil ar trebui să te concentrezi pe priorități și pe rezolvarea celor mai critice aspecte care te-au atras în această criză. Citirea știrilor și comentariilor din rețelele de socializare poate deveni și mai stresantă.

Percepțiile și judecata sunt direct legate de nivelul de stres. Evită controversele și concluziile categorice, deoarece poți fi indus(ă) în eroare de argumente false mult mai ușor. Confruntările pe marginea unui subiect controversat nu-ți vor reduce nivelul de stres. În cel mai bun caz, va aduce mai mulți oameni supărați și stresați în colțul tău întunecat.

În afară de factori externi, cum ar fi stresul care are o influență semnificativă în deciziile și judecățile noastre, lucrurile se complică și când ne confruntăm cu propriile preconcepții (bias-uri).

Bias-urile sunt factori interni definitorii, care fac parte din natura umană.

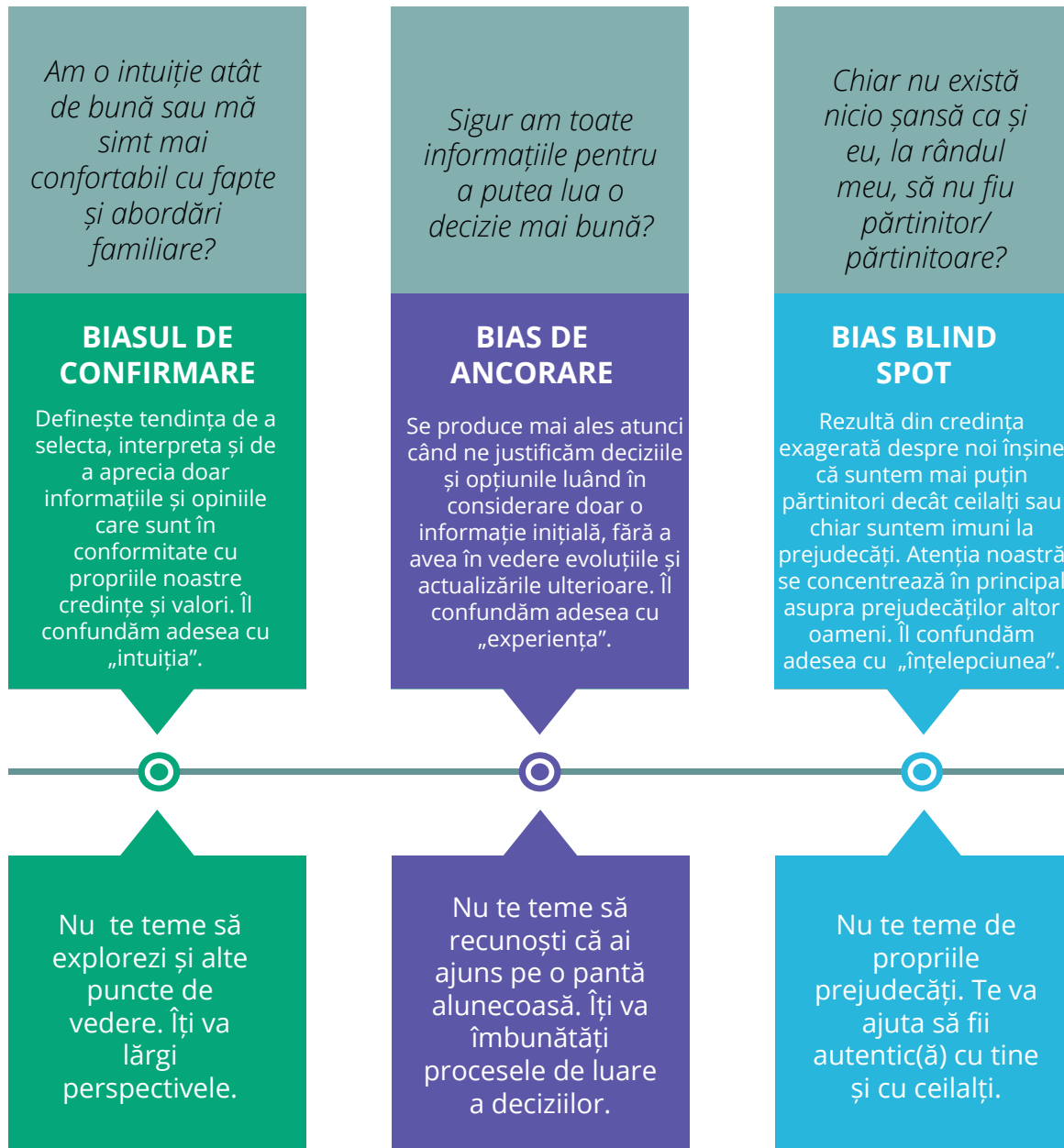
Chiar dacă nu ne putem remodela personalitățile, ne putem adapta la diferite contexte și la cei din jurul nostru.

BIAS COGNITIV

Fiecare acțiune și decizie pe care o luăm se bazează pe percepții și experiențe anterioare. Atunci când aceste percepții intră în conflict cu realitatea obiectivă și rațională, ne confruntăm cu un bias cognitiv care s-ar putea reflecta în atitudinea și în comportamentul nostru.

Dacă devenim conștienți de propriile prejudecăți, ne dezvoltăm gândirea critică și reducem riscurile de a fi intoxicați de fake news și de propagandă.

Iată cele mai preponderente trei prejudecăți care apar atunci când navigăm prin (social) media.

Rețineți: cu toții suntem părtinitori și nu este necesar să căutăm un leac, dacă nu ne transferăm, cu intenție, prejudecățile în acțiuni înșelătoare.

Odată ce devenim conștienți de prejudecățile noastre dominante, am putea să ne îmbunătățim abilitățile sociale și să satisfacem motivațiile sociale într-un mod pozitiv și constructiv.

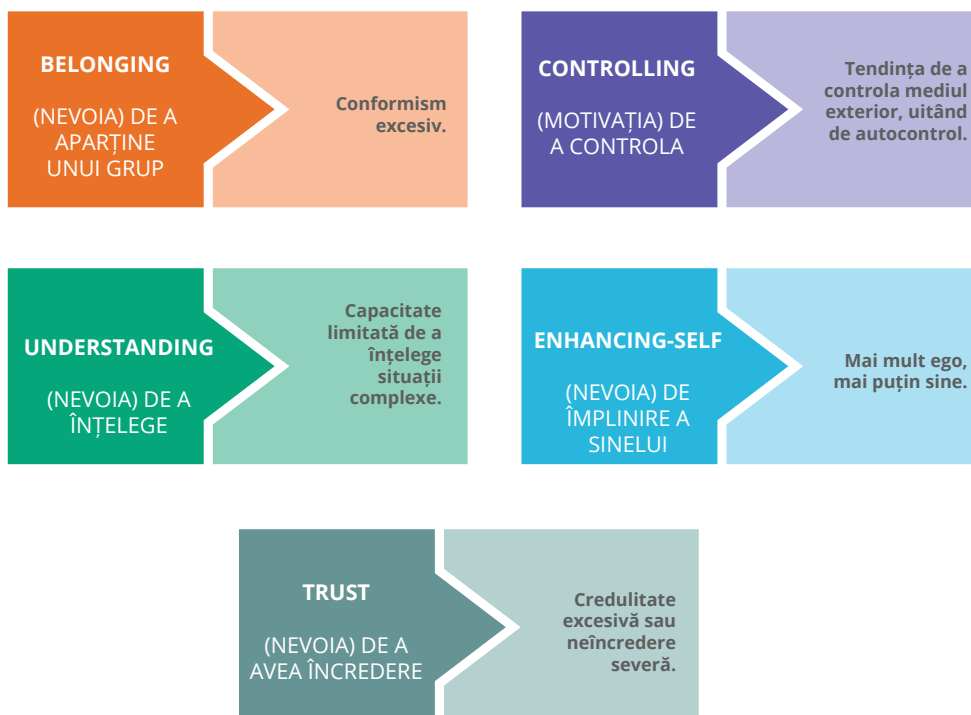
Dar cel mai important, ne reducem riscul de a dezvolta opinii și atitudini extremiste!

MOTIVAȚII SOCIALE

Susan Fiske (2010) - autoarea modelului sociologic [BUC\(k\)ET](#) - consideră că, pentru a fi acceptați social, oamenii sunt impulsionați de cinci motivații și nevoi sociale majore.

Belonging – (nevoia) de a aparține unui grup, **U**nderstanding - (nevoia) de a înțelege,
Controlling - (motivația) de a controla, **E**nhancing-self – (nevoia) de împlinire a sinelui,
Trust - (nevoia) de a avea încredere

Schimbăm informații și opinii pentru a ne integra și pentru a fi acceptați de societate. Pentru a ne atinge aceste scopuri, tindem să interacționăm mai ales în interiorul unor grupuri sociale (bule) care ne păstrează motivațiile sociale intacte și nu ne pun la îndoială opiniile și percepțiile. Chiar dacă motivațiile noastre fundamentale rămân puternice, efectele secundare nu trebuie neglijate.

SFATURI PENTRU AUTOPERFECTIONARE ONLINE ȘI OFFLINE

1. Încearcă să reduci timpul de expunere online, în special în timpul unor isterii mediatice (sociale). Îți va reduce imediat nivelul de stres!
2. Ai răbdare cu tine și cu ceilalți. Chiar dacă toți avem prejudecăți și concepții greșite, nu folosi acest argument pentru a perpetua comportamente dăunătoare. Încearcă să le corectezi.
3. Creează un Top 3 cu surse de informații de încredere și un Top 3 cu surse îndoielnice de informații. Actualizează-le în fiecare lună și caută surse noi. Lucrurile nu sunt bătute în cuie, nu?
4. Extinde-ți bula – abonează-te și conectează-te cu persoane care nu îți împărtășesc neapărat opiniile și valorile.
5. Ori de câte ori te entuziasmează o informație sau o părere, încearcă să cauți și opinii diferite și critici. Cel mai probabil nu te vei răzgândi, dar ai ocazia să vezi și alte perspective.

Acum că te-ai dumirit unde ți-e locul și care îți sunt intențiile, să trecem la următoarea provocare: descoperirea știrilor false și a propagandei.

Verifică contextul

Știrile false apar mai ales în timpul unor evenimente controversate sau de mare interes: alegeri, crize de sănătate publică, proteste masive sau orice alt incident care s-ar încadra sub generosul concept de „stare de urgență”.

Există însă și știri false perene, care nu sunt neapărat legate de veștile de ultimă oră. De regulă, sunt folosite pentru a legitima teorii ale conspirației sau alte știri false, astfel încât oamenii au iluzia că unele povești sunt documentate solid și au, de asemenea, o istorie lungă.

Cu cât literele din **BREAKING NEWS** sunt mai mari, cu atât este mai ușor să se răspândească știrile false printre spații.

Nu uita că intensitatea percepută a unui eveniment este influențată direct de modul de prezentare ales de mass-media și formatorii de opinie.

Pune la îndoială contextul

Este acest eveniment atât de important încât trebuie să distribui această știre și să avertizez pe toată lumea despre consecințele sale?

Evaluarea importanței unui eveniment ar putea fi subiectivă și poate fi influențată de experiența sau sensibilitățile tale la mediul (social) înconjurător.

Dacă distribui această știre, va aduce mai multă claritate în rețeaua mea de prieteni și cunoscuți sau doar ar alimenta emoțiile negative?

Claritatea ar putea fi, de asemenea, un criteriu subiectiv. De exemplu, cineva ar putea considera că distribuirea unei informații neoficiale ar aduce mai multă claritate într-un context mai larg.

Există surse oficiale sau de încredere implicate în eveniment?

Conceptul de sursă de încredere ar putea fi dificil, deoarece încrederea este un sentiment foarte personal și implică atât validare internă, cât și externă. O persoană ar putea respinge o sursă de încredere, validată de alții, dacă ea percepe sursa ca nefiind de încredere sau părtinitoare.

Este acest eveniment documentat în detaliu de mass-media și autorități sau este doar o informație spontană?

Această întrebare ar putea duce la un răspuns obiectiv, deoarece este legată de timp. Din motive evidente, dintr-un breaking news lipsesc multe informații de context, deoarece mass-media și autoritățile nu au avut timp să-l investigheze.

Este doar o versiune a poveștii - câte perspective sunt reflectate în știre?

Acest lucru poate fi observat în mod obiectiv, căutând opiniile sau explicațiile prezentate într-o știre.

În ultimii ani am devenit atât de preocupat de demontarea știrilor false, încât e posibil să fi uitat ce mai este o știre.

Dacă o știre îndeplinește următoarele criterii, sunt șanse mari să avem de-a face cu o știre autentică:

1. Este actualizată, atât cronologic cât și la nivel de conținut.
2. Este utilă pentru o comunitate mare.
3. Se bazează pe fapte, iar faptele sunt clare și ușor de asociat cu personajele din știre.
4. Oferă răspunsuri, idei și soluții din partea unor experți.
5. Este destul de echilibrată atât prin ton, cât și în separarea faptelor de opinii.

Verifică știrile false

1

Faza 1

Deși știrile false tind să imite structura știrilor autentice și reușesc să apară în fluxul nostru de știri, există unele indicii la care trebuie să fim mai atenți:

1. conținutul declanșează un răspuns emoțional puternic (furie, șoc, nemulțumire, frică)
2. informația este susținută de surse anonime sau generice și nu poate fi atribuită unor persoane identificabile
3. informațiile sunt promovate ca fiind clasificate, confidentiale sau în exclusivitate

2

Faza 2

Uneori, fake news-urile sunt atât de seducătoare încât rămânem blocați în întrebarea „dar dacă”. *Dar dacă este adevărat?* Pentru a depăși aceste îndoieli, ar trebui să extindem verificările, asemeni unor detectivi de știri.

Atenție, acest proces ocupă mult timp, implică instrumente de investigare specializate și poate duce la rezultate neconcludente.

Din fericire, există o mulțime de instrumente gratuite de investigare online (începând cu motorul de căutare Google) și ai șansa să-ți verifici intuiția.

Pune la îndoială știrile false

Cine semnează articolul? În cazul în care autorul nu este identificabil, citește articolul cu prudență.

Folosește motoarele de căutare (Google, Yahoo, Ask, Bing, etc.) pentru a găsi mai multe referințe despre activitatea editorială a autorului. Ai grijă la identitățile false!

Când a fost publicată inițial știrea și cât de actuale sunt evenimentele prezentate?

Unele știri false nu dispar niciodată și sunt reînviat fie de editori, fie de utilizatori chiar în vârful evenimentelor de înaltă intensitate. Nu sunt la zi, dar contribuie la confirmarea unor preconcepții și induc în eroare publicul. Folosește motoarele de căutare pentru a verifica dacă contextul este exact.

*Cine sunt sursele, sunt identificabile?
Este corectă citarea?*

Unele știri false indică persoane identificabile și este recomandată doar o verificare de fond - cine sunt, cât de legitimi sunt, care este afilierea sau care e contribuția lor la poveste? Atenție, validarea credibilității cuiva este o problemă de percepție și ar putea fi subiectivă.

Din nou, insistăm cu sursele. Sunt avertizori de integritate sau doar niște persoane în căutare de răzbunare sau de atenție?

Atunci când avem de-a face cu dezvăluirea unor informații controversate, avem nevoie de prudență suplimentară. Este un fost angajat, un fost expert, un individ care insistă să dezvăluie conspirații globale? În funcție de istoricul profesional și de profil, am putea anticipa, de asemenea, intențiile surselor.

Știrea este invadată de numere și cifre? Numerele sunt complicate și ar putea induce percepția falsă că știrile sunt serios documentate.

Numerele sunt destul de dificil de verificat - e treabă de fact-checker profesionist. Dar, dacă ai noroc, poți găsi studiile sau rapoartele originale. Asigură-te că sunt actualizate și validate de experți.

Articolul face trimiteri la alte relatări din media? Este recomandată o precauție suplimentară, deoarece am putea fi păcăliți de o relatare în circuit.

De obicei, știrile false sunt distribuite într-o rețea de site-uri obscure care le legitimează poveștile. De cele mai multe ori, știrile false sunt replicate aproape identic. Poți verifica câte entități de presă au distribuit știrile și ce surse media citează.

CE POȚI FACE CÂND AI DIBUIT UN FAKE NEWS

1. Dacă ai distribuit, din greșeală, o știre falsă, ia în considerare ștergerea postării sau, cel puțin, actualizarea acesteia;
2. Dacă unul dintre prietenii tăi a distribuit o știre falsă, atrage-i atenția în privat, astfel încât să poată remedia situația;
3. Dacă vrei să-ți avertizezi prietenii despre o știre falsă, în circulație, fă publică povestea, dar cu explicații și argumente clare;
4. Dacă vrei ca un conținut fals sau înșelător să fie eliminat de pe o platforma de socializare, poți folosi funcția de raportare - fiecare platformă are propriile politici și instrumente în combaterea fake news;

PREVENIREA EPIDEMIEI DE ȘTIRI FALSE

În februarie 2020, în contextul noilor evoluții COVID-19 (coronavirus) pe tot globul, Tedros Adhanom Ghebreyesus, directorul general al Organizației Mondiale a Sănătății, a făcut un apel pentru a contracara știrile false și teoriile conspirației care au polarizat în ultimele săptămâni opinia publică.

În opinia lui Ghebreyesus, populația globului se confruntă nu doar cu un virus nou și ciudat, ci și cu o [infodemie](#) care ar trebui combătută cu fapte și nu cu frică.

Totuși, știrile false și alarmante încă ne testează vigilența și cultivă neîncrederea la nivelul publicului larg. Asemeni virusurilor, știrile false suferă mutații și este nevoie de ceva timp pentru a găsi răspunsul adecvat pentru a preveni răspândirea lor.

Să analizăm contextul

Ce? Avem de-a face cu o urgență internațională de sănătate, care implică un virus nou ce care pare să afecteze grav persoanele în vârstă și persoanele cu boli cronice, cu un sistem imunitar slăbit.

Când? Primele rapoarte oficiale și relatări din mass-media datează din decembrie 2019, astfel încât evenimentele sunt destul de recente și se dezvoltă de la o zi la alta.

Cine? Guvernele și organismele internaționale de sănătate publică, de pe întreg globul, lucrează la nivel național sau împreună pentru a găsi răspunsul adecvat la această provocare.

Unde? A început în China, dar în prezent COVID-19 este raportat în peste [100 țări](#).

De ce COVID-19 este atractiv pentru știri false și teorii ale conspirației?

Este o criză de sănătate publică, recunoscută oficial de toate guvernele și organismele independente. Teoretic, ar avea un impact asupra întregii populații a planetei.

Amenințările potențiale la bunăstarea și siguranța personală pot induce panică în rândul populației.

Cercetătorii și experții în sănătate încă testează și analizează date, încercând să facă față acestei provocări și posibilelor implicații.

Lipsa de informații stimulează imaginația oamenilor, deoarece trebuie să înțeleagă și să se simtă sub control.

Are conotații politice și ideologice, pentru că implică guverne, corporații din industria farmaceutică sau miliardari filantropi excentrici.

Dacă oamenii nu au încredere în acești actori, vor căuta informații și consolare în surse alternative.

Limbajul medical nu este pentru toată lumea.

Când informațiile sunt prea specializate, avem tendința să le simplificăm excesiv sau, pur și simplu, nu le putem asimila.

Răspunsuri adecvate pentru a limita răspândirea de știri false

Accesează și distribuie numai informații oficiale, care se bazează pe fapte și sunt confirmate și asumate de autoritățile relevante

Evită să accesezi și să distribui titluri și povești senzaționaliste. Da, unii oameni sunt plătiți pentru postarea de știri false și înșelătoare.

Nu te implica în nicio dispută online, dacă nu ai dovezi actualizate, solide și oficiale

Dacă nu ești de specialitate, evită să oferi sfaturi medicale.

Instrumente de investigare pentru descoperirea știrilor false

În ultimii ani, în întreaga lume s-au dezvoltat diverse platforme fact-checking, platforme profesionale în care colaborează jurnaliști, alături de reprezentanți din mediul academic și ONG-uri.

Pentru persoanele care nu sunt neapărat detectivi în știri false, există instrumente online gratuite care ar putea ușura procesul de demontare a știrilor false.

Din cauza limitărilor tehnologice obiective, aceste instrumente nu pot înlocui intuiția umană, procesele de luare a deciziilor, valorile etice și morale sau chiar doza de încredere a unei informații.

Dar aceste instrumente pot oferi unele semne de avertizare timpurie că unele dintre știri ar putea fi false.

Decizia finală în stabilirea adevărului unei știri este la fiecare dintre noi!

BRAVE - Plug-in-ul Web și Serviciul de Investigații

BRAVE este un plugin gratuit pentru browserul web Chrome, care ar putea fi util în descoperirea de știri false și care vă poate ușura decizia de distribuire. Pentru cei care nu folosesc Chrome ca browser principal, consultați site-ul nostru www.onebravething.eu, meniul Share Wisely Share, pentru a accesa Serviciul de investigații. Acesta vă va permite să verificați orice articol online, chiar dacă utilizați un alt browser în navigările voastre de zi cu zi.

Plug-in-ul BRAVE și Serviciul de investigare BRAVE sunt disponibile în limbile engleză, germană, maghiară, italiană, poloneză și română.

CRITERII DE INVESTIGAȚIE. RAPORT PRIVIND CALITATEA CONȚINUTULUI.

Analiza contextului - pluginul BRAVE și Serviciul de investigații scanează identitatea autorului, site-ul web al editorului și referințe despre cine, când și unde (ceva ce numim „setare context”). Pentru că știrile bune sunt clare și transparente!

Analiza sentimentelor - pluginul BRAVE și Serviciul de investigații scanează tonul general al unui text, ponderând cuvintele și expresiile negative și pozitive care ar putea influența atitudinea cititorilor. Pentru că știrile bune sunt neutre și nu încearcă să declanșeze răspunsuri emoționale!

Probabilitatea Clickbait - plugin-ul BRAVE și Serviciul de Investigații scanează titlurile de stil și semantice și îl compară cu corpul articolului pentru a estima probabilitatea clickbait-ului. Pentru că știrile bune nu sunt înșelătoare!

PROBABILITATEA DE DISTRIBUIRE

După analizarea tuturor criteriilor calitative, plugin-ul BRAVE și Serviciul de Investigații vor genera un scor general de încredere.

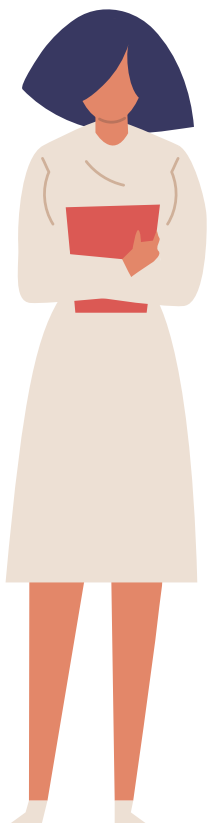
Reține că acest scor este indicativ. Depinde de tine să pui la îndoială și să evaluezi dacă o știre merită să fie distribuită sau nu!

CRITERII DE INVESTIGAȚIE. PACIENTUL ZERO

Pluginul BRAVE și Serviciul de Investigații vor scana internetul pentru a identifica dacă o știre este originală sau face parte dintr-un proces de replicare și modificare. Odată identificat Pacientul Zero, raportul va arăta care a fost ruta informațiilor și chiar proporția de copy-paste dintr-un text ! Pacientul Zero (P0) este sursa inițială de informații care trebuie citită. Urmând calea de la P0 la un alt articol, poți obține informații valoroase despre modul în care informațiile s-au schimbat până când au ajuns la tine. Aceste detalii sunt cu adevărat valoroase atunci când te confrunți cu propaganda sau cu știri false. Dincolo de multitudinea de informații factuale (care oferă un context foarte solid), trebuie să privești cu atenție tonul, nivelul de clickbait și, de asemenea, să verifici toate articolele conectate.

Pluginul BRAVE și Serviciul de Investigații vor genera automat și un rezumat al articolului. Citind rezumatul te-ar putea ajuta să înțelegi rapid despre ce este vorba și, de asemenea, în cele mai multe cazuri, te-ar putea ajuta să evaluezi nivelul clickbait prin compararea afirmațiilor din titlu cu rezumatul.

Combate știrile false cu BRAVE!

Fii sincer cu tine însuși – verifică-ți propriile prejudecăți și încearcă să le observi pe cele mai predominante care îți afectează judecata și relațiile.

Fii sincer cu ceilalți – fă-ți vocea ascultată, dar nu cu orice preț, mai ales dacă trebuie să minți pentru un moment de glorie.

Fii alert – când lucrurile se agită în jurul tău, rămâi informat și la curent până când obții imaginea completă.

Fii BRAVE - dacă ai fost păcălit de o știre falsă și ai distribuit-o, recunoaște-ți eroarea și încearcă să o corectezi.

Folosește pluginul BRAVE și / sau Serviciul de investigații BRAVE – este cel mai rapid și mai simplu mod de a obține informații valoroase care te vor ajuta să evaluezi în ce măsură o știre este de încredere.

PARTENERIATUL

Coordonator:

Peace Action Training and Research Institute of Romania (PATRIR) – Romania

patrir.ro

ActiveWatch – Romania

activewatch.ro

CESIE – Italy

cesie.org

Instytutu Bezpieczeństwa Społecznego (IBS) – Poland

fundacjaibs.pl

Political Capital Policy Research and Consulting Institute – Hungary

politicalcapital.hu

ZA CLOUD SRL (Zetta Cloud) – Romania

zettacloud.ro

Budapest Centre for Mass Atrocities Prevention (BCMAP) – Hungary

genocideprevention.eu

VERIFICĂ ÎNAINTE SĂ DISTRIBUI

WWW.ONEBRAVETHING.EU

Conținutul acestui material reprezintă numai punctul de vedere al autorului și este strict responsabilitatea acestuia. Comisia Europeană nu își asumă nici o responsabilitate pentru utilizarea informațiilor conținute în acest material.

Acest proiect a fost finanțat de Fondul pentru securitate internă a Uniunii Europene - Poliția sub numărul acordului de finanțare: 812631.